

*Załącznik do Uchwały Nr L/299/2023
Rady Powiatu w Pułtusk z dnia 22 lutego 2023r.
w sprawie przyjęcia Strategii
Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Pułtuskim na lata 2023-2030*

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W POWIECIE PUŁTUSKIM
NA LATA 2023 – 2030**

Pułtusk, luty 2023

Spis treści

I.	PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII.....	4
1.	Uwarunkowania strategiczne i programowe.....	4
2.	Uwarunkowania prawne	5
II.	AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE POWIATU PUŁTUSKIEGO	6
1.	Położenie, powierzchnia charakterystyka powiatu pułtuskiego.....	6
2.	Ludność powiatu pułtuskiego	7
III.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE PUŁTUSKIM	9
1.	Gospodarka	9
2.	Bezpieczeństwo w powiecie pułtuskim	10
3.	Walory przyrodnicze i krajobrazowe	15
4.	Edukacja.....	16
5.	Ochrona zdrowia.....	17
6.	Turystyka.....	18
7.	Kultura i sport.....	19
8.	Rynek mieszkaniowy	20
9.	Rynek pracy, bezrobocie	21
A.	Stopa bezrobocia.....	21
B.	Liczba bezrobotnych.....	22
C.	Bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy	23
D.	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	24
10.	Pomoc społeczna	26
A.	Uzależnienia i przemoc w rodzinie.....	27
B.	Osoby z niepełnosprawnościami.....	29
C.	Pieczą zastępczą.....	30
IV.	PODSUMOWANIE DIAGNOZY, WNIOSKI, PROGNOZA ZMIAN	31
V.	CELE STRATEGII.....	35
1.	Cel główny: Zapewnienie mieszkańcom równych szans do pełnego uczestnictwa i rozwoju w życiu rodzinnym, społecznym, zawodowym.....	35
VI.	EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELÓW.....	39
VII.	CZAS REALIZACJI DZIAŁAŃ.....	39
VIII.	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ.....	39
IX.	SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENY STRATEGII	39

WSTĘP

Kształtowanie ładu społecznego opartego na poszanowaniu praw człowieka, akceptacji wartości rodziny, realizacji zasady dbałości państwa i samorządów terytorialnych o dobro wspólne wymaga aktywnej i skutecznej polityki państwa, samorządu powiatu i gminy.

Jednym z nadrzędnych długofalowych celów polityki społecznej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i funkcjonowania rodziny jako podstawowej jednostki społecznej poprzez wspomaganie jej we wszystkich obszarach życia.

Środki przeznaczane na sferę społeczną, przy jednoczesnym wzroście potrzeb społecznych, skłaniają do poszukiwania najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Niewątpliwie skuteczność tych działań podnoszą takie przedsięwzięcia, w których podejście do problemów jest kompleksowe i które polegają na wprowadzeniu rozwiązań systemowych. Takie rozwiązania zawiera Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pułtuskiego.

Strategia skierowana jest głównie do osób i rodzin, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Dokument ten kładzie nacisk na wspieranie rodziny w jej naturalnym środowisku, zwraca szczególną uwagę na osoby zagrożone wykluczeniem społecznym ze względu na niepełnosprawność, podeszły wiek, ubóstwo lub zagrożenie przemocą domową. Do jednego z podstawowych celów strategii należy przeciwdziałanie uzależnieniom i pomoc osobom współuzależnionym.

Realizacja zintegrowanej polityki społecznej wymaga ścisłej współpracy wielu podmiotów działających w sposób zharmonizowany. Osiągnięcie założonych celów będzie możliwe po długim okresie ustawicznych działań, które zostały zaplanowane na okres od 2023 do 2030 roku.

Praca powiatu opiera się przede wszystkim na: zapewnieniu opieki zdrowotnej, przeciwdziałaniu bezrobociu, prowadzeniu domów opieki społecznej, utrzymywaniu sieci dróg kategorii powiatowej. Powiat Pułtuski od kilku lat pozyskuje środki finansowe, w tym z Unii Europejskiej, które w dużej mierze przyczyniają się do wyjścia naprzeciw wszystkim wyzwaniom i podjętym zamierzeniom.

I. PROCEDURA TWORZENIA STRATEGII

1. Uwarunkowania strategiczne i programowe

Dla właściwej koordynacji działań z zakresu polityki społecznej kluczowe jest ściśle powiązanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pułtuskim z aktualnymi dokumentami strategicznymi i programowymi w obszarze społeczno – gospodarczym wdrażanymi na poziomie europejskim, krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

W wymiarze europejskim Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło 17 celów zrównoważonego rozwoju, aby walczyć z ubóstwem, chronić naszą planetę i zapewnić dobrobyt wszystkim ludziom w ramach nowego programu na rzecz zrównoważonego rozwoju zwanego Agendą 2030.

Na poziomie krajowym nadrzędnym dokumentem programowym nakreślającym cele i priorytety rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz warunki umożliwiające ten rozwój jest Strategia Zrównoważonego Rozwoju Polski do 2025 roku. Dokument podkreśla, że pojęcie „zrównoważonego rozwoju” oznacza taki model rozwoju, w którym zaspokajanie bieżących potrzeb społecznych oraz potrzeb przyszłych pokoleń traktowane będzie równoprawnie. Wyraża nadzieję, że strategia łączyć będzie w sposób harmonijny troskę o zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego narodu z postępem cywilizacyjnym i ekonomicznym, będącym udziałem wszystkich grup społecznych.

Na poziomie regionalnym kluczowym dokumentem określającym cele i zadania samorządów, instytucji publicznych, pomocy społecznej i służb zatrudnienia oraz podmiotów niepublicznych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu jest Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku.

Na szczeblu lokalnym Strategia koreluje z następującymi programami powiatowymi:

1. Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2023-2030
2. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023
3. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025
4. Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021-2030

2. Uwarunkowania prawne

Konieczność uchwalenia strategii rozwiązywania problemów społecznych przez samorząd powiatowy wynika z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej „Do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.”

Istotne znaczenie podczas analizy problemów związanych ze strategią mają też inne akty prawne. Należy zaliczyć do nich ustawę z 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym.

Ustawa o samorządzie powiatowym stanowi, że powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym między innymi w zakresie:

- edukacji,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- polityki rodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- gospodarki nieruchomościami,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Powyższe zestawienie ustawowych obowiązków powiatu pokazuje, że powiat ma nałożonych wiele zadań z zakresu polityki społecznej, co jest poważnym argumentem za koniecznością dokonania diagnozy w/w kwestii oraz opracowania i wdrożenia strategii ich rozwiązywania.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA OBSZARZE POWIATU PUŁTUSKIEGO

1. Położenie, powierzchnia charakterystyka powiatu pułtuskiego

Powiat pułtuski położony jest w centralno-północnej części województwa mazowieckiego. Zajmuje obszar 828,63 km², co stanowi 2,33% całkowitej powierzchni województwa. Część powiatu tworzą gminy o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. To doskonałe miejsce dla osób lubiących aktywny wypoczynek w wielu formach: pieszą, konną, rowerową lub wodną. Teren powiatu zajmuje częściowo Nadbużański Park Krajobrazowy, który charakteryzuje się zróżnicowaniem gatunkowym: lasy, rezerваты, gniazda bociana czarnego, dolina rzeki Narew – to wszystko składa się na naturalne zasoby dla rozwoju turystyki.

Powiat Pułtuski został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jednak już pierwsze wzmianki o jego istnieniu pochodzą z 1797 roku, gdy na mocy patentu tereny wcielono do państwa pruskiego, tzw. Prusy Nowodworskie podzielono na dwa departamenty ze stolicami w Białymstoku i Płocku. Każdy z departamentów został podzielony na powiaty. W granicach departamentu płockiego znalazł się powiat pułtuski.

Siedzibą władz powiatu jest miasto Pułtusk, ulokowane w dolinie rzeki Narew na pograniczu Wysoczyzny Ciechanowskiej i Niziny Kurpiowskiej oraz na zachodnim skraju Puszczy Białej. Gmina Pułtusk jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie pułtuskim w północnej części województwa mazowieckiego w odległości około 60 km od Warszawy. Powiat Pułtuski obejmuje terytorium gmin: Gzy, Obryte, Pokrzywnica, Pułtusk, Świercze, Zatory, Winnica.

Powierzchnia poszczególnych gmin:

- 1) Gmina Gzy – 104 km²
- 2) Gmina Obryte – 140 km²
- 3) Gmina Pokrzywnica – 121 km²
- 4) Gmina Pułtusk – 134 km²
- 5) Gmina Świercze – 93 km²
- 6) Gmina Zatory – 120 km²
- 7) Gmina Winnica – 115 km²

Źródło: podział administracyjny powiatu pułtuskiego

2. Ludność powiatu pułtuskiego

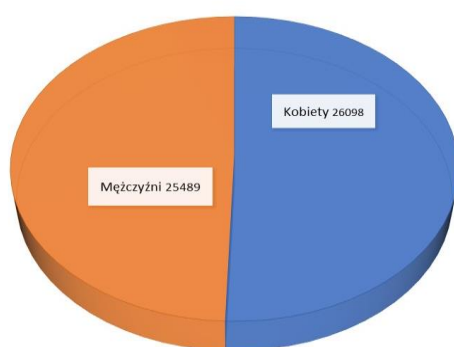
Najnowsze dane Głównego Urzędu Statystycznego podają, że Powiat pułtuski ma 51 448 mieszkańców, z czego 50,6% stanowią kobiety, a 49,4% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 0,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu pułtuskiego w 2050 roku wynosi 46 181, z czego 23 123 to kobiety, a 23 058 mężczyźni. Mieszkańcy powiatu pułtuskiego zawarli w 2021 roku 200 małżeństw, co odpowiada 3,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla kraju. 29,1% mieszkańców powiatu pułtuskiego jest stanu wolnego, 55,0% żyje w małżeństwie, 6,2% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,2% to wdowy/wdowcy.

Powiat pułtuski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -269. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,21 na 1000 mieszkańców powiatu pułtuskiego. W 2021 roku urodziło się 487 dzieci, w tym 52,2% dziewczynek i 47,8% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 358 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,64 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz porównywalny do współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2021 roku 29,5% zgonów w powiecie pułtuskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 17,6% zgonów w powiecie pułtuskim były nowotwory, a 5,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu pułtuskiego przypada 14.65 zgonów.

W 2021 roku zarejestrowano 576 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 556 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu pułtuskiego 20. W tym samym roku 7 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 6. 60,0% mieszkańców powiatu pułtuskiego jest w wieku produkcyjnym, 19,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 1. Liczba i płeć mieszkańców powiatu pułtuskiego

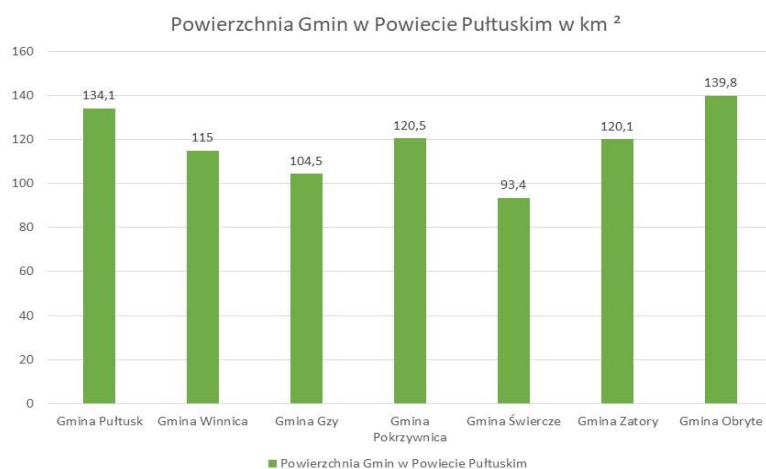

Źródło: Główny Urząd Statystyczny stan na dzień 31.12.2021r.

Tabela 1. Liczba mieszkańców poszczególnych gmin powiatu pułtuskiego (stan na dzień 31.12.2021r.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Miasto i gmina Pułtusk	24531	12766	11765
Gmina Obryte	4717	2293	2424
Gmina Zatory	4801	2412	2389
Gmina Gzy	3706	1758	1948
Gmina Pokrzywnica	5014	2489	2525
Gmina Winnica	4087	2057	2030
Gmina Świercze	4591	2278	2313

Wykres 2. Powierzchnia gmin w powiecie pułuskim

Źródło: Dane statystyczne GUS.

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE PUŁUSKIM

1. Gospodarka

W Powiecie Pułuskim nie ma wielkiego przemysłu. Możliwości inwestycyjne gmin i powiatu wiążą się z turystyką, agroturystyką, kultywowaniem tradycji kurpiowskich oraz z handlem. Szanse dla rozwoju stwarza również usytuowanie geograficzne m.in. dostęp do rzeki Narew oraz możliwość zagospodarowania obrzeży kanałku wodnego otaczającego starą część miasta.

Na terenie powiatu pułuskiego znajdują się hotele o standardzie trzech gwiazdek: Hotel Zamek Pułtusk Dom Polonii; Hotel Milord oraz dwóch gwiazdek Hotel Baltazar. Ponadto na terenie całego powiatu prowadzone są gospodarstwa agroturystyczne, domki wypoczynkowe, letniskowe. Wykorzystanie walorów gospodarki naszego regionu jest szansą na rozwój turystyki, a co za tym idzie miejsc pracy. Bliska odległość od miasta Warszawy powoduje, że mieszkańcy powiatu pułuskiego koncentrują w nim głównie życie zawodowe, jednakże to tu żyją i tu inwestują swój kapitał.

W rejestrze pracodawców, na stronie Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021r. figurowało łącznie 4676 podmiotów.

Największymi pracodawcami działającymi na lokalnym rynku, a jednocześnie aktywnie współpracującymi z urzędem pracy są:

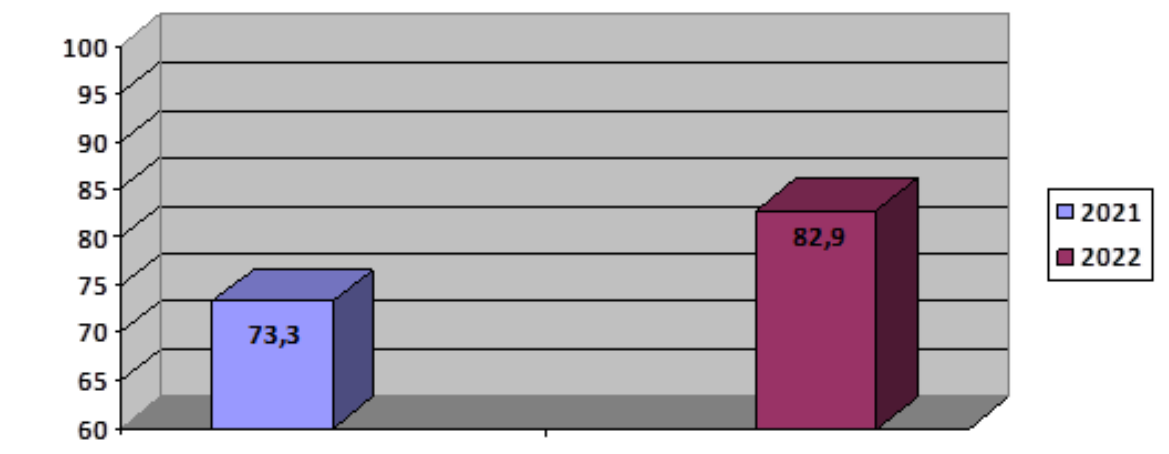
- Fabryka Sprzętu Elektrotechnicznego POLAM-PUŁTUSK SA w Pułtusku;
- ETI POLAM Sp. z o.o. w Pułtusku;
- Zakład Rzeźniczo-Masarski Sławomir Lenarcik w Gotardach;
- MARDOM Pro sp. z o.o. sp.k. w Lipnikach Starych;
- Polbram Steel Group sp. z o.o. sp.k w Kleszewie;
- P.H.U. Budomur sp. z o.o.w Pułtusku;
- Glaz-Bud sp. z o.o. w Pułtusku;
- POLMLEK sp. z o.o.
- Drogi i Mosty Jan Kaczmarczyk

Najwięcej zatrudnionych było w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – aż 50,4% wszystkich pracujących. W przemyśle i budownictwie 16,8%, w handlu, naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii, informacji i komunikacji 7,7%, w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości 1,8%, a w pozostałych usługach 23,3%, tak więc powiat ten jest powiatem typowo rolniczym.

2. Bezpieczeństwo w powiecie pułtuskim

Do podstawowych elementów określających poziom życia mieszkańców powiatu zaliczyć należy poczucie bezpieczeństwa, które warunkowane jest istniejącymi zagrożeniami oraz efektywnością działań instytucji powołanych do niwelowania zagrożeń. Analiza zagadnienia bezpieczeństwa obejmuje przede wszystkim kwestie związane z przestępczością w powiecie, ilością zaistniałych wypadków na drodze. Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku w 2022 roku odnotowała wyższy poziom wykrywalności przestępstw w porównaniu do roku poprzedniego biorąc pod uwagę wykrywalność ogólną przestępstw (z art. 209k.k – alimentacja), natomiast jeżeli porównamy wykrywalność przestępstw kryminalnych wykrywalność wynosi 80,8% i jest to wzrost o 10,4%w porównaniu do 2021r. W 2022 roku funkcjonariusze KPP w Pułtusku interweniowali 9341 razy, z czego blisko dwa razy częściej w mieście niż na wsi.

Wykres 3. Wykrywalność ogólna przestępstw na terenie powiatu pułtuskiego (z art. 209k.k).

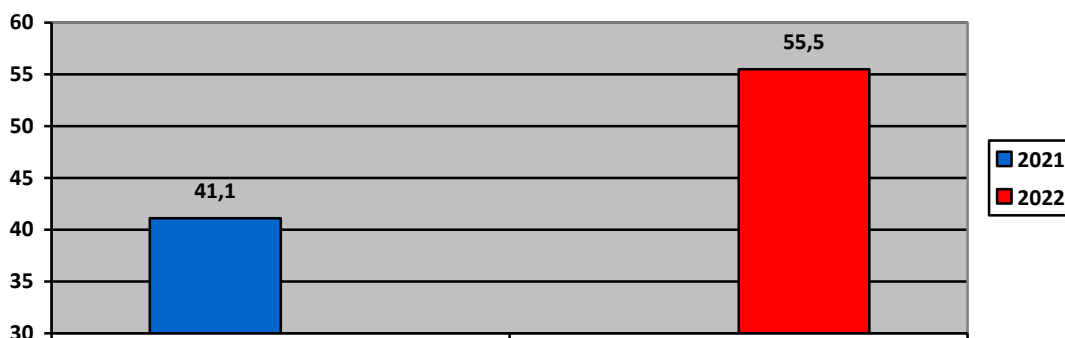

Źródło: Opracowanie KPP w Pułtusku

W 2022 odnotowano wzrost przestępstw stwierdzonych w porównaniu do roku 2021 na terenie powiatu pułtuskiego, jest to wzrost o 642.

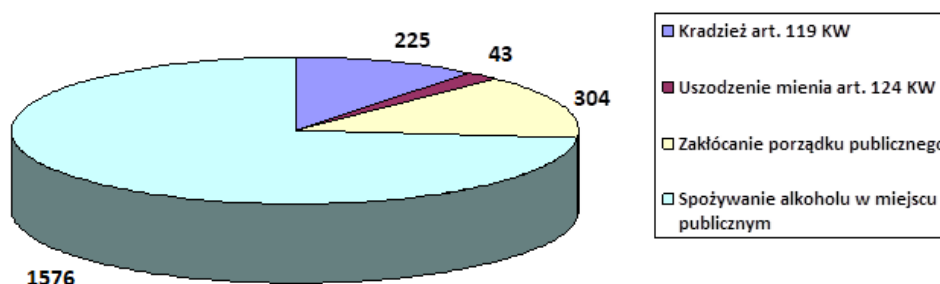
W 2022 roku doszło do większej ilości przestępstw najbardziej „uciążliwych” społecznie (420 przestępstw) niż w 2021 roku (320 przestępstw). Odnotowano wzrost przestępstw stwierdzonych w 7 kategoriach (przestępstwa rozbójnicze, bójka/pobicie, kradzież, kradzież z włamaniem, kradzież samochodu, uszkodzenie mienia, uszczerbek na zdrowiu) przestępstw kryminalnych o 100.

Wykres 4. Wykrywalność w 7 kategoriach przestępstw na terenie powiatu pułtuskiego.

Źródło: Opracowanie KPP w Pułtusku

Wykres 5. Liczba ujawnionych w 2022 r. wykroczeń w wybranych kategoriach tzw. wykroczeń najbardziej uciążliwych.

W celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiecie funkcjonuje narzędzie identyfikacji zagrożeń – Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa, która pozwala na rzetelne i czytelne zidentyfikowanie oraz przedstawienie, w tym społecznościom lokalnym, skali i rodzaju zagrożeń oraz instytucji współodpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Mapa zagrożeń jest istotnym elementem procesu zarządzania bezpieczeństwem publicznym, realizowanym w partnerstwie społecznym i międzyinstytucjonalnym. Istnieje strona internetowa jednostki umożliwiająca sprawne odnalezienie zakładki Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa. Dzięki utworzonej aplikacji KPP w Pułtusku jest w stałym kontakcie ze społeczeństwem zamieszkałym na terenie całego powiatu.

Informacje prezentowane na mapach uwzględniają zarówno wybrane kategorie przestępstw i wykroczeń jak i zagrożenia, które w subiektywnym odczuciu mieszkańców negatywnie wpływają na ich poczucie bezpieczeństwa. Wśród społeczności lokalnej najczęstszym problemem okazała się jazda z nadmierną prędkością, a w następnej kolejności spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych.

Popularność zagrożeń KMZB na terenie powiatu pułtuskiego w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

Tabela 2. Liczba zgłoszeń w KMZB

Kategorie zgłoszeń	Suma końcowa
Przekraczanie dozwolonej prędkości	666
Spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych	162
Używanie środków odurzających	86
Nielegalne rajdy samochodowe	83
Nieprawidłowe parkowanie	44
Niewłaściwa infrastruktura drogowa	27
Dziki wysypiska śmieci	26
Grupowanie się małoletnich zagrożonych demoralizacją	25
Kłusownictwo	18
Akty wandalizmu	14
Poruszanie się po terenach leśnych quadami	10
Wałęsające się bezpańskie psy	8
Zła organizacja ruchu drogowego	8
Pozostałe	16
POWIAT PUŁTUSKI	1193

Należy dodać, że 646 zgłoszeń było potwierdzonych, 547 zgłoszeń było niepotwierdzonych lub okazało się pomyłką lub żartem.

Widocznym dla ogółu społeczeństwa naszego powiatu problemem wymagającym podjęcia działań zaradczych i profilaktycznych jest sprzedaż alkoholu osobom nieletnim oraz duża dostępność środków odurzających i substancji psychoaktywnych.

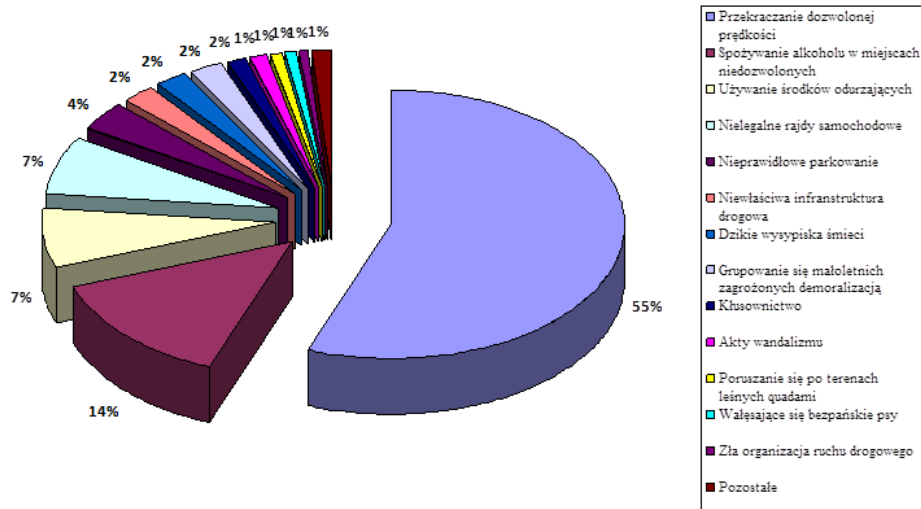
W 2022 r. stwierdzono 413 przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W 2021 roku takich przestępstw było 78. Jest to wzrost o 335 naruszeń prawa z ustawy o narkomanii, stwierdzonych na terenie powiatu pułtuskiego.

Ilość zabezpieczonych narkotyków:

- amfetamina – 634,8g;
- marihuana – 833,5g;
- haszysz – 10,8g;
- mefedron – 97,2g;
- prekursorzy i nowe środki – 12,1g.

Ilość zlikwidowanych upraw konopi indyjskich – 2. Ilość zabezpieczonych krzewów konopi – 12. Najbardziej popularnym narkotykiem była marihuana.

Wykres 6. Kategorie zgłoszeń odnotowanych w Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa

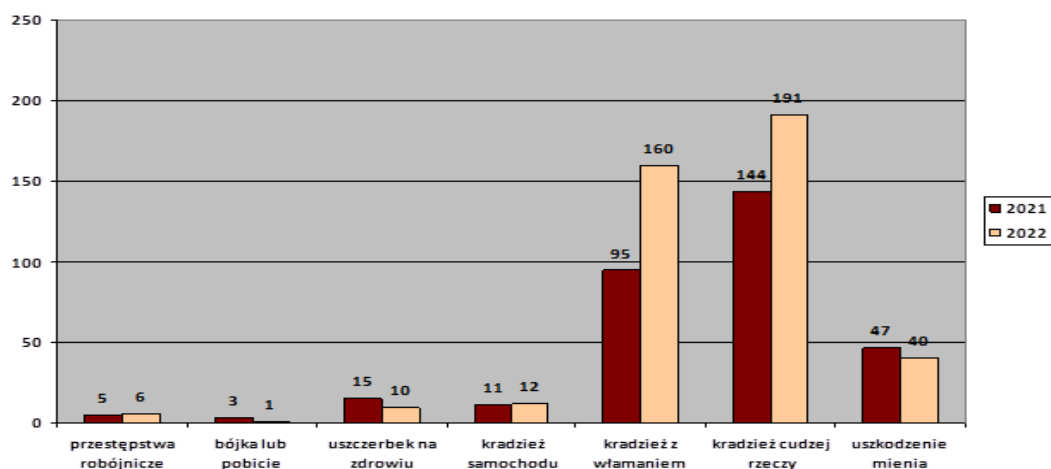

Źródło: Opracowanie własne KPP w Pułtusk

Reasumując należy uznać, że podstawowe prawo i potrzeba każdego człowieka w zakresie bezpieczeństwa jest w dużej mierze zaspokojona i ma decydujący wpływ na podniesienie jakości życia społeczności w powiecie pułtuskim.

Coraz częściej pojawiającym się problemem sygnalizowanym przez różne grupy społeczne jest duża dostępność środków odurzających i psychoaktywnych. Po środki te sięgają coraz młodsi. Statystyki ogólnokrajowe również wskazują i potwierdzają, że wiek inicjacji ze środkami odurzającymi jest coraz niższy. Przyczyn tego zjawiska można dopatrywać się w pogarszającej kondycji psychicznej dzieci i młodzieży, zwłaszcza na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 7. Przepięstwa stwierdzone na terenie powiatu pułtuskiego w poszczególnych 7 kategoriach

Liczba wypadków i kolizji w 2022r. w stosunku do 2021 roku zmalała, w ślad za tym spadła również liczba osób zabitych, wzrosła natomiast liczba osób rannych.

Tabela 3. Zdarzenia drogowe i ich ofiary w 2022 r. w porównaniu do lat ubiegłych

	wypadki	wypadki ze skutkiem śmiertelnym	zabici	ranni	kolizje
2020	41	10	10	35	450
2021	42	5	5	42	472
2022	36	2	2	47	349

Źródło: Opracowanie własne KPP w Pułtusk

Tabela 4. Nietrzeźwi sprawcy zdarzeń drogowych

Rodzaj sprawcy	wypadki			zabici			ranni			kolizje		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Kierujący	7	6	4	2	1	0	5	6	7	20	23	20
Pieszcy	1	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0
Razem	8	6	4	2	1	0	6	9	7	20	23	20

Źródło: Opracowanie własne KPP w Pułtusk

3. Walory przyrodnicze i krajobrazowe

Ziemia powiatu pułtuskiego jest niezwykle malownicza i różnorodna. Jej bogata historia i wyjątkowa kultura od lat urzeka zarówno samych mieszkańców, jak i turystów. Znaleźć tu można nie tylko wspaniałe zabytkowe obiekty, które opowiadają historię, lecz także doskonałe miejsce na odpoczynek dla osób szukających wytchnienia od codziennych zmagania i kochających bliskość natury. To właśnie Pułtusk może pochwalić się zabytkowym, najdłuższym rynkiem w Europie liczącym 380 metrów. Jego oś wyznacza gotycko – renesansowa wieża ratuszowa. Nie bez powodów Pułtusk nazywany jest Wenecją Mazowsza.

Stara część miasta położona jest bowiem na wyspie, otoczonej odnogami Narwi.

Znajdujący się na jej terenie kompleks leśny Puszczy Białej zachęca do spacerów, a żywa do dziś kultura kurpiowska magnetyzuje swoimi kolorami, strojami i potrawami.

Powiat pułtuski to niezmiernie interesujący region, głównie z powodu ciekawej historii i bogatych tradycji kulturowych Mazowsza i Kurpi. Narew – rzeka barwna i nieujarzmiona, stanowiąca od wieków inspirację dla artystów - malarzy, poetów, wyznacza kierunki osadnictwa i nadaje rytm życia mieszkańcom Ziemi Pułtuskiej. Urocze zakątki krajobrazowe

i architektoniczne przyciągają turystów, spragnionych relaksu i odpoczynku. Połączenie walorów przyrodniczych, krajobrazowych z gościnnością i życzliwością mieszkańców, czyni powiat pułtuski miejscem, w którym warto być, warto żyć i którym można się zauroczyć.

Na terenie całej Puszczy Białej, rozciągającej się od Broku i Ostrowi Mazowieckiej na wschodzie, aż do Pułtusza na zachodzie, utworzono trzy rezerwy przyrody – wszystkie trzy znajdują się na terenie powiatu pułtuskiego. Są nimi: „Bartnia”, „Popławy” i „Wielgolas”. Poza Puszcza są jeszcze na terenie powiatu pułtuskiego dwa rezerwy ornitologiczne: „Stawinoga” i „Kępa Dzierżenińska”. Lasy zajmują około 31 proc. ziemi pułtuskiej. Można w nich spotkać wiele unikalnych roślin i zwierząt, jak choćby jelenie, łosie, nawet czarnego bociana czy orła bielika.

Okolice Pułtusza należą do najczystszych w regionie. Sąsiedztwo rzeki i lasów przyciąga wielu wędkarzy, grzybiarzy. Dzięki czystemu środowisku naturalnemu, a także walorom przyrodniczo - krajobrazowym jest to atrakcyjny obszar dla turystów. Obszary chronione przyrodniczo na terenie powiatu zajmują 13 973,4 ha, czyli 16,9% jego powierzchni, gdzie w Województwie Mazowieckim występują w 27,9%. Do obszarów chronionych należą: Nasielsko – Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu, Nadbużański Park Krajobrazowy oraz liczne rezerwy o łącznej powierzchni 175,3 ha (Popławy, Bartnia, Wielgolas, Stawinoga, Popławy) i pomniki przyrody.

4. Edukacja

W powiecie pułtuskim funkcjonują 22 szkoły podstawowe prowadzone przez samorządy gminne oraz 5 szkół ponadpodstawowych i policealnych. W roku szkolnym 2021/2022 w szkołach podstawowych na terenie powiatu pułtuskiego uczyło się 4376 uczniów.

Starostwo Powiatowe w Pułtusku prowadzi trzy placówki ponadpodstawowe tj. Liceum Ogólnokształcące im. Piotra Skargi, Zespół Szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego oraz Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Pułtusku. Do szkół ponadpodstawowych w powiecie pułtuskim w roku szkolnym 2021/2022 uczęszczało 1565 uczniów.

Starostwo Powiatowe w Pułtusku prowadzi także Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Anny Karłowicz, gdzie kształcą się dzieci między innymi z orzeczeniem o niepełnosprawności. W roku szkolnym 2021/2022 w szkole specjalnej kształciło się 131 uczniów, z czego 70 mieszka w internacie.

Istotną rolę w systemie oświaty zajmuje Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Pułtusku. Poradnia realizuje zadania w placówce, w środowisku ucznia, w szkole – we

współpracy z rodzicami, nauczycielami, podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

5. Ochrona zdrowia

W Powiecie Pułtuskim mieszkańcy mają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, która obejmuje leczenie oraz profilaktykę chorób, rehabilitację, a także zapewnienie opieki pielęgniarstwa, stomatologicznej, leczenie szpitalne, opiekę psychiatryczną oraz leczenie uzależnień.

Na terenie powiatu pułtuskiego działają następujące placówki realizujące zadania z zakresu opieki zdrowotnej:

- 1) Przychodnia „Gajda-Med” w Pułtusku,
- 2) Centrum Medyczne „Gajda-Med” w Pułtusku,
- 3) NZOZ „Nova-Med” w Pułtusku,
- 4) Przychodnia lekarska „Pod Różą” w Pułtusku,
- 5) Przychodnia lekarska „AL MED” w Pułtusku,
- 6) NZOZ „Eskulap” w Pułtusku,
- 7) NZOZ „Medica” w Pułtusku,
- 8) NZOZ Stacja Opieki-Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego „CARITAS” w Pułtusku
- 9) NZOZ „Eskulap” w Obrytem,
- 10) NZOZ „DAR-MED” w Obrytem,
- 11) NZOZ „Eskulap” w Pokrzywnicy,
- 12) NZOZ „Eskulap” w Dzierżeninie,
- 13) NZOZ „VITA-MED” w Świerczach,
- 14) NZOZ „VITA-MED” w Strzegocinie – Poradnia Rehabilitacyjna,
- 15) NZOZ „DAR-MED” w Winnicy,
- 16) Zespół Lekarza Rodzinnego „AGMED” w Winnicy,
- 17) NZOZ „Eskulap” w Zatorach,
- 18) Centrum Medyczne „Gajda-Med” w Zatorach – filia w Pniewie,
- 19) NZOZ „DAR-MED” w Przewodowie
- 20) NZOZ „DAR-MED” w Szyszkach
- 21) Szpital Powiatowy „Gajda-Med” Sp. z o.o. w Pułtusku

Na terenie Powiatu Pułtuskiego funkcjonuje 20 aptek.

Największym problemem w dostępie do opieki zdrowotnej dla mieszkańców są kolejki do lekarzy POZ i specjalistów, z uwagi na zbyt małą ich liczbę na terenie powiatu oraz zbyt niskie limity świadczeń przyznanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

6. Turystyka

Powiat Pułtuski skupia kilka istotnych walorów. Ogromną atrakcją terenów naszego powiatu są szlaki turystyczne:

„Szlak Wielkiej Przygody” początek ma w Pułtusku i biegnie przez: Popławy –rezerwat „Wielgolas” – Obryte – Sadykierz do wsi Komorowo. Jest to szlak rowerowy.

„Szlak Borów Nadnarwiańskich” zaczyna się w Pułtusku na ul. Bartodziejkiej przy siedzibie nadleśnictwa, biegnie obok rezerwatu „Popławy” i kończy się na przystanku autobusowym we wsi Zatory.

„Szlak niebieski” rozpoczyna się we wsi Popowo Kościelne i biegnie obok rezerwatu „Stawinoga”, a następnie miejscowości: Drwały – Pniewo – Wielątki Folwark.

„Szlak zielony” biegnie od Pułtuska poprzez: Ponikiew – Szygówek – Gnojno.

Coraz większym zainteresowaniem turystów i mieszkańców powiatu cieszą się szlaki rowerowe:

„Szlak Narwiański” ma długość 9,6 km. Jego trasa biegnie przez: Pułtusk, Ponikiew, Pawłówek, Szygówek. Ścieżka atrakcyjna pod względem walorów przyrodniczych przedstawiająca bagna, mokradła, rozległe narwiańskie łąki i pastwiska oraz 150-letni drzewostan sosnowy rezerwatu „Bartnia”.

„Szlak Puszczański” o długości 13,5 km zachęca do wycieczek szlakami rzadkich gatunków zwierząt zachowanym naturalnym krajobrazem Narwi. Jego trasa przebiega przez miejscowości: Pułtusk –Popławy – Grabowiec – Stara Wieś – Ośrodek Wypoczynkowy – Pułtusk.

„Szlak Zielony” biegnie przez Pułtusk – Płocochowo – Lipniki – Gromin – Moszyn – Pułtusk i ma długość 22 km. Turystów zachęcają drzewostany starych lasów liściastych oraz bocianie gniazda we wsi Lipniki. Po drodze można zobaczyć zabytkową kapliczkę w Grominie oraz przydrożne krzyże.

„Szlak Pełty” jest najdłuższym szlakiem rowerowym w powiecie pułtuskim i wynosi 45,6 km. Rozpoczyna się w Pułtusku i przebiega przez następujące miejscowości: Olszak – Białowieża – Zakręt –Trzciniac – Głodowo – Przemiarowo – Chmielewo – Boby – Gnojno – Chmielewo – Lipa – Olszak –Pułtusk. Wybierając się na przejażdżkę turyści mogą obejrzeć

malownicze widoki doliny Pełty i Narwi oraz stare krzyże i kapliczki wraz z krajobrazem mazowieckiej wsi.

Wyjątkowość i różnorodność regionów, przez które prowadzą szlaki, podkreślają atrakcje turystyczne, zarówno te usytuowane bezpośrednio na trasach, jak i te znajdujące się na obszarze kilkukilometrowego korytarza po obu stronach tras.

Turystom warto polecić również Zamek w Pułtusk – zamek Hotel Dom Polonii w stylu renesansowym, usytuowany na niewielkim wzgórzu nad Narwią.

Od 2020r. w Pułtusk przy ulicy Traugutta znajduje się tężnia solankowa. Pułtуска tężnia leczy górne drogi oddechowe, zatoki, rozedmę płuc, nadciśnienie tętnicze, alergię, nerwicę wegetatywną, depresję, stres, czy ogólne wyczerpanie organizmu. Inhalacje wykorzystane w profilaktyce u ludzi zdrowych powodują wzrost odporności organizmu poprzez działanie bakteriobójcze.

Na terenie powiatu istnieją gospodarstwa agroturystyczne z bazą noclegowa i gastronomią, gdzie tu również turyści mogą odpocząć od zgiełku wielkich miast.

Miłośnicy wypraw wodnych mogą korzystać z gondol, którymi mogą płynąć Narwią i pułtuskimi kanałami ciesząc oko pięknymi walorami przyrody.

7. Kultura i sport

Pułtusk jest prężnym ośrodkiem kulturalnym. Organizowane są to coroczne Międzynarodowe Biegi im. Ireny Szewińskiej upamiętniające wybitną polską lekkoatletkę i Honorową Obywatelkę Pułtuska.

Każdego roku organizuje się tu imprezy atrakcyjne zarówno dla mieszkańców jak i gości odwiedzających nasz powiat. Wydarzeniami o zasięgu lokalnym są organizowane corocznie Dni Patrona Pułtuska Św. Mateusza, Obchody Dnia Samorządu, Obchody Święta Ludowego, Dni Strażaka, Dzień Edukacji Narodowej, Olimpiady Specjalne, Festiwal Piosenki Szantowej, Kabaretowe Obryckie Spotkania Artystyczne, Finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Oprócz tego animatorami życia kulturalnego w Powiecie Pułtuskim są między innymi: Miejskie Centrum Kultury i Sztuki w Pułtusk, Wiejski Dom Kultury w Obrytem, Muzeum Regionalne w Pułtusk, którego siedzibą jest pochodząca z XVI wieku gotycko-renesansowa wieża ratuszowa. W swoich zbiorach muzeum posiada zabytki archeologiczne, które odkryto w trakcie prac wykopaliskowych w grodzie na Wzgórzu Zamkowym. Ekspozyty pochodzą z lat 1232-1368 i należą do najcenniejszych w muzeum. Ponadto muzeum zgromadziło 11 okazów

meteorytu, który spadł w okolicy miasta w 1868 r. Na stałe prezentowane są wystawy „Ikonaografia Pułtуска XVII-XX w.», „Meteoryt Pułtusk», „Pułtusk w świetle odkryć archeologicznych». Ponadto w miejscowości Pniewo funkcjonuje Stowarzyszenie Puszcza Biała – Moja Mała Ojczyzna. Zadaniem stowarzyszenia jest kultywowanie tradycji Kurpiów zamieszkujących niegdyś tereny Białej Puszczy, poprzez podtrzymywanie ginących zajęć i zawodów, zachowanie ich wartości, a także propagowanie tradycji i zwyczajów tego regionu. Ponadto ludzie zrzeszeni w stowarzyszeniu działają na rzecz regionu promując jego kulturę. Swoje miejsce spotkań mają w Kuźni Kurpiowskiej, która jednocześnie jest izbą muzealną w ponad stuletnim budynku dawnej szkoły. Kuźnia kurpiowska oferuje warsztaty i lekcje muzealne, które związane są z rękodziełem i tradycyjną kuchnią Białej Puszczy.

W Pułtusk funkcjonuje Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej, która swój początek ma w 1900 roku, bierze ona czynny udział we wszystkich świątach państwowych, kościelnych, lokalnych i własnych, oraz majówkach i festynach.

W tutejszym Domu Kultury działają sekcje: plastyczna, rękodzieła, fotograficzna, witrażu, ceramiczna, historii sztuki, teatru.

Dzięki dobrym warunkom geograficzno-przyrodniczym, w powiecie pułtuskim działalność sportowo-rekreacyjną prowadzona jest przez cały rok. Latem można tu korzystać z aktywnego wypoczynku nad wodą lub urządzać wędrówki po lasach i wzgórzach, a zimą z krytej pływalni i lodowiska.

Głównym Ośrodkiem w powiecie promującym kulturę fizyczną wśród mieszkańców jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Ośrodek organizuje imprezy sportowe, sportowo-rekreacyjne. Mieszkańcy powiatu mogą korzystać z uroków plaży miejskiej z wypożyczalnią sprzętu, boiskami do siatkówki plażowej, krytej pływalni czy stadionu.

W powiecie pułtuskim prężnie działają liczne kluby sportowe. Wyszczególnić można: Miejski Ludowy Klub Sportowy „Nadnarwianka” w Pułtusk, Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Pułtusk, Klub Sportowy „Seksja Sztuk Walki i Samoobrony Semiramida” w Pułtusk. Ponadto praktycznie w każdej z Gmin są Kluby Sportowe.

8. Rynek mieszkaniowy

Na przestrzeni ostatnich lat zwiększeniu uległy wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych w powiecie. Główną zasługę w poprawie sytuacji mieszkaniowej mają prywatni inwestorzy budujący domy i blokowiska na własny użytek.

W 2021 roku w powiecie pułtuskim oddano do użytku 277 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 5,38 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od

wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie pułuskim to 19 090 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 369 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

54,9% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 45,1% na sprzedaż lub wynajem.

Szczególnie w trudnej sytuacji są osoby pełnoletnie, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub choroby potrzebujące wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagające całodobowej opieki, w szczególności osoby z zaburzeniami psychicznymi, opuszczające pieczę zastępczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcy. Wskazaną formą pomocy mogłoby być zapewnienie możliwości korzystania z mieszkania chronionego. Takie mieszkanie pod opieką specjalistów przygotowuje osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia, wspomaga te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

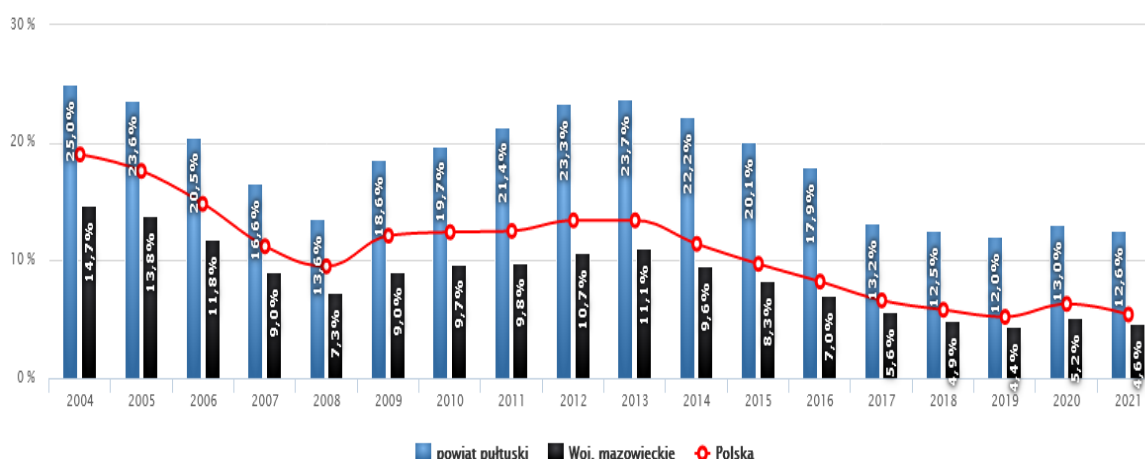
9. Rynek pracy, bezrobocie

A. Stopa bezrobocia

Na sytuację lokalnego rynku niekorzystnie wpłynęła likwidacja państwowych gospodarstw rolnych, spółdzielni kółek rolniczych oraz innych przedsiębiorstw państwowych i procesy restrukturyzacyjne z początku lat 90-tych XX w. Mimo upływu czasu, skutki tych zdarzeń nadal są odczuwalne. Na przestrzeni lat sytuacja stopniowo ulegała nieznacznej poprawie – na koniec 2021r stopa bezrobocia stanowiła połowę stopy z początków funkcjonowania powiatu. Obrazuje to poniższy wykres.

Powiat pułuski, ze względu na wysoką stopę bezrobocia, początkowo zajmował czołowe miejsce zarówno w kraju, jak i w województwie. Sytuacja taka, oznaczająca jednocześnie ogromne trudności w znalezieniu pracy, wynikała w dużym stopniu z dominującego udziału rolnictwa i braku zatrudnienia na wsi, niskiej atrakcyjności inwestycyjnej dla kapitału zewnętrznego, co z kolei powodowało brak prężnych przedsiębiorstw mogących zatrudnić liczną załogę.

Wykres 8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie pułtuskim w latach 2004-2021

*stan na 31.12.2021r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

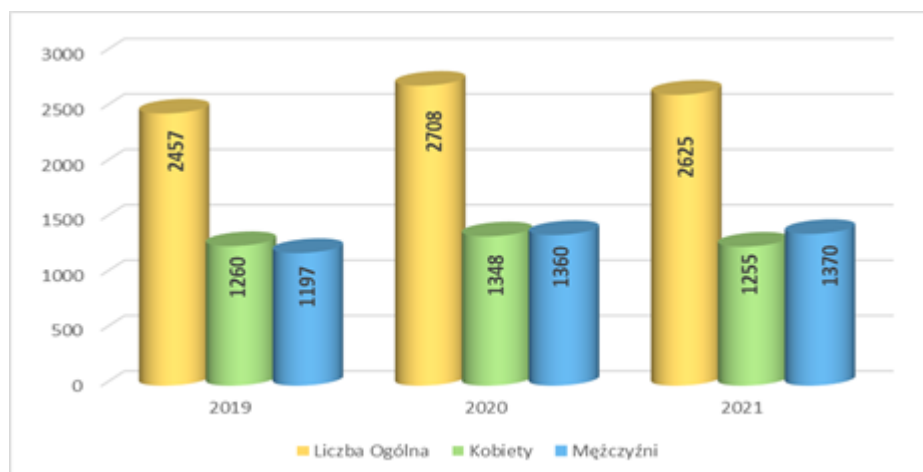
Najwyższą stopę bezrobocia zarejestrowano na koniec 2004 r. – było to aż 25%, co ściśle wiązało się z weryfikacją liczby pracujących w rolnictwie indywidualnym (i liczby ludności aktywnej zawodowo), dokonaną na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego, który przeprowadzony był w 2021r. W porównaniu do najniższego poziomu bezrobocia na koniec października 2019 r. (12,0%), różnica wyniosła 13 pkt. proc. Stopa bezrobocia i jej poziom nierozdzielnie związany jest z wysoką liczbą osób zarejestrowanych w ewidencji PUP. W powiecie odsetek bezrobotnych znacznie przewyższał ten rejestrowany w województwie. Obecnie różnica jest porównywalna do lat ubiegłych (na koniec 2004 r. stopa w powiecie była o 10,3 pkt. proc. wyższa w porównaniu do województwa). Od 2017 r. stopa bezrobocia w powiecie pułtuskim jest na zbliżonym poziomie 13%.

B. Liczba bezrobotnych

Porównując trzy ostatnie lata widać, że najmniej bezrobotnych było zarejestrowanych w 2019 r. (2457), w 2020 r. liczba ta była wyższa o 251 osób (2708), natomiast w 2021 r. grupa pozostających bez pracy zmniejszyła się o 83 klientów PUP w Pułtuskim (do 2625 osób). Analogiczna sytuacja miała miejsce zarówno wśród zarejestrowanych kobiet, jak i mężczyzn: rok 2021 zapisał się najniższą liczbą, z kolei 2020 – najwyższą. Na koniec dwóch ostatnich z omawianych lat liczba zarejestrowanych mężczyzn była wyższa od liczby kobiet. Udział kobiet wahał się w przedziale od 51,2 (2019r.) do 47,8% (2021 r.) wszystkich bezrobotnych w powiecie pułtuskim. Porównanie liczby klientów PUP

w Pułtusk, zarejestrowanych na przestrzeni ostatnich 3 lat, przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 9. Porównanie liczby bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Pułtusk na koniec roku 2019, 2020 i 2021.

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Pułtusk na podstawie danych z PUP w Pułtusk.

C. Bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Bezrobotnymi znajdującymi się w szczególnej sytuacji na rynku pracy nazywa się osoby wymienione w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

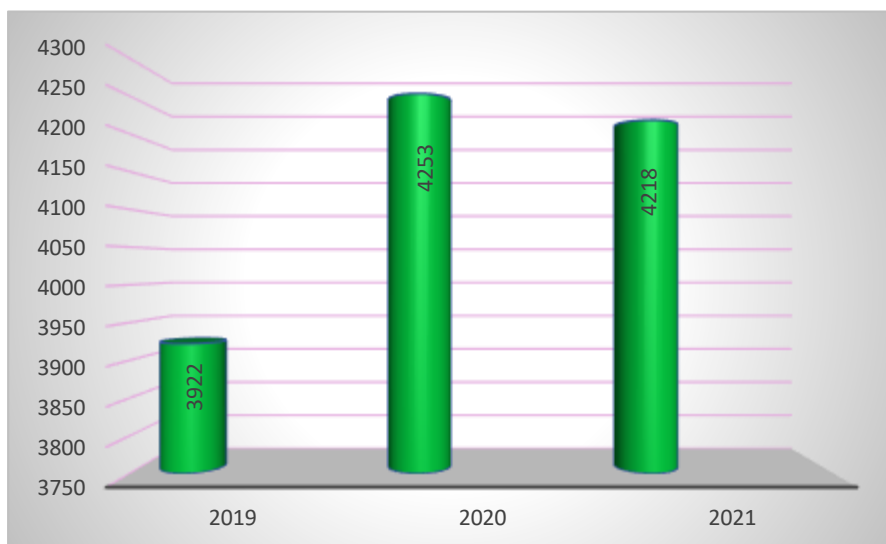
Do tej grupy zaliczani są:

- bezrobotni w wieku do 30. roku życia,
- bezrobotni w wieku do 25. roku życia,
- długotrwale bezrobotni,
- osoby powyżej 50. roku życia,
- korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia,
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia,
- niepełnosprawni.

Ta grupa osób (według danych z PUP w Pułtusk i stanu na koniec każdego z omawianych lat) przekraczała 80% wszystkich zarejestrowanych osób, przy czym największą liczbę zanotowano w 2020 r., kiedy wyniosła ona 4253 osób. Analizując tę grupę klientów urzędu należy zaznaczyć, że jedna osoba może jednocześnie spełniać kilka warunków i zaliczać się do różnych kategorii. Oznacza to, że np. długotrwale bezrobotny w wieku do 30 lat, korzysta ze

świadczeń z pomocy społecznej, posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności i wychowuje co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia.

Wykres 10. Porównanie liczby bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zarejestrowanych w PUP w Pułtuskach na koniec 2019, 2020 i 2021 roku.

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Pułtuskach na podstawie danych z PUP w Pułtuskach.

Najniższą liczbę bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ciągu ostatnich trzech lat zanotowano na koniec 2019 r. – 3922 osób.

Analizując poszczególne kategorie osób zaliczanych do bezrobotnych w szczególnej sytuacji doskonale widać, że dominują długotrwale bezrobotni. Ich udział, na przestrzeni omawianych lat, przekraczał połowę wszystkich osób zarejestrowanych w ewidencji PUP. W roku 2021 było ich 1741 osób. Najmniejszy udział przypadł osobom posiadającym co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia (2019 r. – 3 osoby, 2020 r. – 4 osoby, 2021r. – 4 osoby).

D. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Osoby zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy mogą skorzystać z różnych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, których głównym celem jest doprowadzenie do zatrudnienia klienta, który został objęty wsparciem. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych, które zostały skierowane na poszczególne formy wsparcia realizowane przez PUP w Pułtuskach w latach 2019-2021 (według stanu na koniec roku).

Tabela 5. Liczba osób, które rozpoczęły aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2019-2021 (stan na koniec roku)

Lp.	Forma wsparcia	Liczba osób			
		2019 r.	2020 r.	2021 r.	Razem
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>3+4+5</i>
1.	Prace interwencyjne	171	143	159	473
2.	Roboty publiczne	49	17	22	88
3.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	82	99	131	312
4.	Refundacja kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy	36	47	42	125
5.	Bon na zasiedlenie	2	8	3	13
6.	Dofinansowanie wynagrodzenia osoby powyżej 50 lat	0	0	0	0
7.	Szkolenia	50	3	29	82
	<i>w tym bon szkoleniowy</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
8.	Staż	276	248	285	809
	<i>w tym bon stażowy</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
9.	Prace społecznie użyteczne	308	233	345	886
Ogółem		974	798	1016	2788

Źródło: PUP Pultusk

Pracodawcy w 2021r najchętniej korzystali ze stażu – rozpoczęło go 285 osób, osoby objęte nim stanowiły 28% zaktywizowanych bezrobotnych. Popularność staży polega na tym, że pracodawcy zyskują „ręce do pracy” bez ponoszenia kosztów – stażysta wciąż figuruje w ewidencji PUP, wykonuje powierzone obowiązki bez konieczności zawierania umowy o pracę, wynagrodzenie, czyli stypendium za staż, wypłaca urząd pracy, składka na ubezpieczenia społeczne także pokrywana jest z budżetu państwa.

Na drugiej pozycji znalazły się prace interwencyjne – 159 osób, tj. 15,6%. Prace interwencyjne są formą zatrudnienia subsydiowanego, dzięki którym pracodawcy (tak przedsiębiorcy, jak i jednostki budżetowe) mogą skorzystać ze zwrotu części kosztów zatrudnienia osoby, która jest zarejestrowana w PUP. Refundacja może trwać od 6 do nawet 24 miesięcy, w zależności od częstotliwości dokonywania refundacji oraz warunków spełnianych przez skierowanego bezrobotnego.

Najwyżej jednak uplasowały się prace społecznie użyteczne (345 osób, 33,9% ogółu zaktywizowanych). Są one adresowane do bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Osoby kwalifikujące się do prac wyłaniane są przy współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, działającymi na terenie powiatu, przy czym

jednym z kryteriów doboru beneficjentów jest ich sytuacja materialna. Dzięki tej formie aktywizacji prowadzone są różnego typu prace porządkowe w obiektach należących do gmin, chodnikach, pasach drogowych, pielęgnuje się zielen, utrzymuje czystość wiat przystankowych, sprząta się chodniki.

10. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest jednym z wielu elementów składających się na szeroko rozumianą politykę społeczną. Jej istotą jest podejmowanie działań zmierzających do postępu społecznego oraz dążenie do zaspokojenia potrzeb w sferze socjalnej wszystkich mieszkańców. W myśl zapisów ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na szczeblu powiatowym realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Pułtusk, natomiast na szczeblach gminnych przez ośrodki pomocy społecznej w Pułtusk, Pokrzywnicy, Winnicy, Świerczach, Obrytem, Zatorach i Gzach. Z jednostek zaliczanych do systemu pomocy społecznej funkcjonują ponadto: Środowiskowy Dom Samopomocy w Pułtusk, przeznaczony jest dla sześćdziesięciu uczestników przewlekle psychicznie chorych oraz dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi, a jego podstawowym celem statutowym jest realizacja integracji społecznej, zawodowej, wyjścia z izolacji oraz pomocy w nabywaniu umiejętności społecznych mieszkańców Pułtuska i okolic. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Świeszewie przeznaczone były dla 50 osób z niepełnosprawnościami. Ponadto oferował uczestnictwo w rehabilitacji zawodowej i społecznej w ramach zajęć klubowych dla 36 osób. Powstałe we wrześniu 2022r. Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Pułtusk zapewnia dla osób z niepełnosprawnościami w stopniu umiarkowanym i znacznym w ramach pobytu dziennego dla 18 osób oraz w ramach pobytu całodobowego dla 3 osób.

Na terenie powiatu pułtuskiego funkcjonują również Domy Pomocy Społecznej: w Pułtusk – dla osób przewlekle psychicznie chorych, z liczbą miejsc 96, w Obrytem – dla osób przewlekle psychicznie chorych, z liczbą miejsc 290 oraz w Ołdakach – dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób dla dorosłych przewlekle psychicznie chorych, z liczbą miejsc 118.

Sytuacja społeczna powiatu pułtuskiego od kilku lat się poprawia. W skali powiatu pułtuskiego odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa nieznacznie zmniejszył się w stosunku do roku 2020 i lat wcześniejszych. To samo dotyczy odsetka osób

korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2021 roku wzrosła natomiast liczba gospodarstw jednoosobowych korzystających z pomocy społecznej. Wiąże się to niewątpliwie ze wzrostem liczby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, którzy stają się główną grupą świadczeniobiorców pomocy społecznej. Tym samym niektóre przyczyny otrzymywania świadczeń stają się bardziej widoczne w strukturze powodów przyznawania pomocy społecznej (niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba). W związku z powyższym należy zintensyfikować działania skierowane do tej grupy, takie jak organizowanie opieki środowiskowej nad osobami starszymi w miejscu zamieszkania m.in. z wykorzystaniem środków zewnętrznych. tj. pomoc sąsiedzka, aktywizowanie środowiska lokalnego. Ważne jest utrzymanie istniejących ośrodków wsparcia dziennego dla osób, które są na tyle samodzielne, aby funkcjonować przy umiarkowanym wsparciu i nie są obłożnie chore. Plusem powyższych rozwiązań są ich koszty relatywnie niższe niż opieka w domach pomocy społecznej. Z uwagi na znaczne obciążenie opiekunów osób niesamodzielnych, należy propagować tworzenie miejsc „opieki wytchnieniowej”. Wsparciem dla społeczności lokalnej jest rozwój usług społecznych, sprzyjających aktywizacji i zaspokajaniu potrzeb lokalnego środowiska, które są świadczone np. w centrum opiekuńczo-mieszkalnym, środowiskowym domu samopomocy, warsztatach terapii zajęciowej, klubów seniora.

Na poprawę sytuacji bytowej rodzin z dziećmi niewątpliwym wpływem ma realizacja Programu Rodzina 500+. Niemniej jednak część ludności naszego regionu nadal wymaga wsparcia w zakresie aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej, co podyktowane jest nie tylko niskimi dochodami, ale też wynika z wielu innych czynników, np. odpływ (w szczególności mężczyzn) z zatrudnienia i bezrobocia do bierności zawodowej. Świadczenie 500+ może zmniejszać finansową atrakcyjność zatrudnienia względem pozostania poza rynkiem pracy. Ważne jest, aby nadal wspierać rodziny, ale powinny towarzyszyć temu działania ułatwiające powrót do pracy. Tego rodzaju programy są obecnie adresowane do bezrobotnych, zarejestrowanych w urzędach pracy. Możliwość uczestnictwa w działaniach reintegracyjnych oferowanych przez podmioty ekonomii społecznej jest szansą na poprawę sytuacji osób i rodzin długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz osób z kręgu wykluczenia społecznego.

A. Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Z danych zgromadzonych przez Zespoły Interdyscyplinarne wynika, że w 2022r., podobnie jak w latach poprzednich, dominującym zjawiskiem towarzyszącym stosowaniu przemocy w rodzinie było spożywanie alkoholu, zażywanie substancji psychoaktywnych, choroby psychiczne. Najczęściej ofiarami przemocy domowej są kobiety i dzieci, rzadziej

mężczyźni. Odnotowane akty przemocy wobec dzieci powinny być sygnałem do wzmożenia działań profilaktycznych i edukacyjnych rodziców polegających na zwiększaniu ich kompetencji wychowawczych. Wiodącym ogniwem uruchamiającym procedury Niebieskiej Karty jest Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku i przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Z uwagi na poważne konsekwencje związane z używaniem środków uzależniających i szerzenie się zjawiska przemocy domowej należy stale je monitorować i podejmować działania profilaktyczne oraz interwencyjne. Problem uzależnień ze względu na swój złożony charakter, wiąże się z występowaniem innych problemów społecznych tj. ubóstwem, bezrobociem, przemocą, przestępczością, niewydolnością opiekuńczo - wychowawczą.

Do zdiagnozowania tego zjawiska na terenie powiatu wykorzystano materiały zgromadzone przez Zespoły Interdyscyplinarne.

Tabela 6. Liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie pułuskim

	2021	2022
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska karta-A”	90	87
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie że są dotknięte przemocą, w tym:	96	99
kobiet	79	81
mężczyzn	9	6
małoletnich	8	12
Liczba osób wobec których istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie, w tym:	93	87
kobiet	9	5
mężczyzn	84	82
małoletnich	0	0
Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy:		
fizyczna	68	58
psychiczna	88	85
seksualna	3	1
ekonomiczna	8	0
inna	33	9

Źródło: Gminne Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Pułuskiego.

Poddając analizie dane zwarte w tabeli dot. problematyki „Przemocy w rodzinie” widocznym jest, iż w 2022 r. w porównaniu do roku poprzedniego tj. 2021 ilość wypełnionych formularzy „Niebieska karta” spadła zaledwie o 3. Wśród osób najczęściej doznających przemocy są kobiety, natomiast sprawcami zdecydowanie są mężczyźni. Głównymi formami przemocy są przemoc psychiczna oraz fizyczna.

B. Osoby z niepełnosprawnościami

Sprawność człowieka określamy jako zdolność jego organizmu lub jego poszczególnych układów do wypełniania właściwych im funkcji, zdolność do samodzielnego organizowania własnego działania w związku z stanem psychicznym oraz możliwości udziału w życiu społecznym, określaną jaką sprawność społeczną. Mieszkańcy powiatu pułtuskiego, którym ich dysfunkcje ograniczają samodzielne funkcjonowanie, w celu uzyskania orzeczenia o występowaniu niepełnosprawności zwracają się o jego wydanie do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtusk. Orzeczenie wydane przez Zespół jest podstawowym dokumentem uprawniającym do korzystania z systemu wsparcia i pomocy społecznej. Wydane orzeczenia o uznaniu osoby za osobę niepełnosprawną dzielą się na orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia oraz orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, definiuje obowiązujące stopnie niepełnosprawności. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtusk wynika, iż dla osób powyżej 16 roku życia do 2019 roku nastąpił wzrost liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w porównaniu z rokiem 2016 (o 8,17%). Następnie nastąpił spadek w 2021 roku do 633 wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, co stanowi 32,2% mniej niż w roku 2019. Ilość orzeczeń dla osób, które nie ukończyły 16 rok życia z wahaniami w poszczególnych latach oraz wyraźnym spadkiem w roku 2020 – 75 orzeczeń, w 2021 roku wzrósł o 16 orzeczeń i wyniósł 91.

W 2020 r. na terenie Polski występował Covid-19 co spowodowało zmiany w przepisach prawa w zakresie funkcjonowania Powiatowych Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz przedłużenia ważności wydanych wcześniej orzeczeń. Dlatego statystyka z roku 2019 jest bardziej obiektywna, co do potrzeb mieszkańców powiatu w tym zakresie.

Tabela 7. Wydane orzeczenia o niepełnosprawności

<i>Poszczególne lata</i>	<i>Liczba orzeczeń o niepełnosprawności</i>	<i>Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności</i>
2019	120	838
2020	75	707
2021	91	633

Źródło: ZON w Pułtusk

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które przeznaczane są na rehabilitację zawodową i społeczną, między innymi na: zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, likwidację barier architektonicznych oraz w komunikowaniu się i technicznych.

Osoby z niepełnosprawnościami mają do dyspozycji placówki wsparcia dziennego tj. Warsztaty Terapii Zajęciowej liczące 50 miejsc oraz Środowiskowy Dom Samopomocy przeznaczony dla 60 uczestników oraz Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne przeznaczony dla 18 osób na pobyt dzienny i 3 na pobyt dobowy.

Faktyczne zainteresowanie możliwością udziału w różnych formach wsparcia, rehabilitacji społecznej i zawodowej sprawia, że należy utrzymać i w miarę posiadanej infrastruktury, specjalistów oraz środków finansowych dostosowywać do liczby osób chętnych do skorzystania z tych form pomocy.

C. Piecza zastępcza

W Powiecie Pułtuskim funkcjonują jedynie rodzinne formy pieczy zastępczej. Jest to zgodne z kierunkiem ogólnopolskich działań w celu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Na koniec grudnia 2022 roku w powiecie funkcjonowało 37 rodzin zastępczych i jeden rodzinny domy dziecka, pod opieką których łącznie przebywało 52 dzieci oraz 10 pełnoletnich wychowanków. Stan rodzin zastępczych w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Rodzina, która jest podstawową grupą społeczną często napotyka na bariery i trudności, które uniemożliwiają jej prawidłowe wypełnianie swoich funkcji. Są to między innymi: niska

świadomość i kompetencje rodzicielskie, niezaradność życiowa rodziców, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc domowa.

Najwięcej dzieci do pieczy zastępczej trafia z powodu uzależnień rodziców, głównie od alkoholu. Znaczna część rodziców pozostaje bezradna w sprawach opiekuńczo-wychowawczych swoich dzieci, nie dostrzega lub lekceważy ich podstawowe potrzeby, co również skutkuje tym, że władza rodzicielska jest im ograniczana. Zdarzają się również zaniedbania ze strony rodziców wobec najmłodszych, co także prowadzi do odebrania dzieci ze środowiska naturalnego. Do największych zagrożeń związanych z funkcjonowaniem pieczy zastępczej możemy zaliczyć brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Wykres 11. Główne przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w powiecie pułuskim

Źródło: Opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułusku.

Powyższy wykres wskazuje, iż rodzina, która jest podstawową grupą społeczną często napotyka na bariery i trudności, które uniemożliwiają jej prawidłowe wypełnianie swoich funkcji. Są to między innymi: niska świadomość i kompetencje rodzicielskie, niezaradność życiowa rodziców, rozpad więzi rodzinnych, ubóstwo, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc domowa, brak prawidłowych wzorców.

Na terenie powiatu pułuskiego nie funkcjonują instytucjonalne formy pieczy zastępczej.

IV. PODSUMOWANIE DIAGNOZY, WNIOSKI, PROGNOZA ZMIAN

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu wskazuje, iż w ostatnich latach nastąpiły pozytywne zmiany, jednakże w dalszym ciągu występują problemy społeczne, nad którymi należy się pochylić. Społeczeństwo dotyka problem starzenia się i niepełnosprawności. W ogólnej liczbie ludności spada udział ludności w wieku przedprodukcyjnym tj. młodzieży w wieku do 19 lat. Dodatkowo maleje przyrost naturalny. W 2021 roku urodziło się tylko 487

dzieci. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów, w 2021 roku wyniósł 0,64. W związku z tym należy skupić działania na zaspokajanie potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych.

Lokalny rynek pracy nie uległ poprawie. Stopa bezrobocia jest na podobnym poziomie w porównaniu do lat ubiegłych. Warto przytoczyć dane, iż na koniec roku 2021r., odnotowano 12,6% wskaźnik bezrobocia, przy wskaźniku dla województwa 4,6%, a dla kraju 5,4%. W historii powiatu odnotowywano znacznie wyższe wskaźniki stopy bezrobocia, które jednak w ostatnich latach plasują na podobnym poziomie. Wśród osób bezrobotnych dominują kobiety.

W obliczu skutków epidemii wywołanej rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 stajemy przed szeregiem nowych wyzwań, będących konsekwencją niespotykanej dotąd sytuacji. Niepewność co do najbliższej przyszłości, ograniczenia w kontaktach społecznych, czy troska o zdrowie mogą powodować napięcia i trudności w powstrzymywaniu się od agresywnych zachowań, co z kolei wiąże się ze zwiększonym ryzykiem dotyczącym bezpieczeństwa osób, w szczególności dzieci. Pandemia wywołała istotne zmiany w naszym codziennym życiu. Specjaliści i specjaliści udzielający wsparcia sygnalizują, że częściej dotyka nas smutek, lęk, negatywne myśli, trudne emocje, czy problemy ze snem. Pojawia się niepokój o przyszłość, zmęczenie obecnym stanem rzeczy i frustracja wobec braku poprawy sytuacji. Nasze życie jest bardziej stresujące i znacznie mniej uporządkowane. Nasila się zjawisko uzależnień i przemocy w rodzinie. Statystyki policyjne oraz Zespołów Interdyscyplinarnych wskazują na wzrost tych problemów. Przemocą najczęściej dotknięte są kobiety i dzieci. W ślad za tym należy rozwijać bazę i możliwości wsparcia ofiar przemocy, a także motywować osoby stosujące przemoc do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym. Sytuacja wskazuje również na konieczność zapewnienia ciągłości w dostępie do specjalistów, zwłaszcza do poradnictwa psychologicznego, które powinno być realizowane bez przerwy, z wykorzystaniem dostępnych źródeł medialnych. Nacisk należy położyć również na podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów.

Diagnoza lokalnej sytuacji społecznej zwraca uwagę na dość dobrze rozbudowaną bazę socjalną w powiecie. W trzech gminach są domy pomocy społecznej. W powiecie funkcjonują warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowy dom samopomocy o zasięgu gminnym oraz ponadgminnym. Miejsca te są prowadzone z myślą o osobach z niepełnosprawnościami. Nadal jednak brakuje na terenie Powiatu Pułtuskiego takich miejsc jak mieszkania chronione. W związku z powyższym należy dążyć do tego, aby ta część bazy socjalnej funkcjonowała w powiecie pułuskim. Globalizujący się gospodarczo i politycznie świat powoduje, że coraz

usilniej poszukuje się rozwiązań, które pozwoliłyby na zmierzenie się z nowymi wymiarami problemów ekonomicznych, społecznych i ekologicznych. Jednym z nich jest idea ekonomii społecznej. Zgodnie z definicją ekonomia społeczna radzi sobie z zaspokajaniem i wypełnianiem potrzeb, których nie mogą wypełnić inne sektory. Daje to szansę na rozwój tego sektora przy prężnym wsparciu organizacji pozarządowych.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to analiza strategiczna pozwalająca na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju, a także zagrożeń hamujących działania na rzecz społeczności lokalnej. Mocne strony mogą oznaczać, iż należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować bądź zreorganizować.

MOCNE STRONY (wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną)	SŁABE STRONY (wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną)
<ul style="list-style-type: none"> – atrakcyjne położenie geograficzne, – wysokie walory środowiska, przyrodniczego i kulturowego, – wykwalifikowana, kompetentna kadra, – dobrze rozwinięta infrastruktura socjalna, – zadowalający stan bezpieczeństwa publicznego, – rozwinięta baza placówek oświatowych publicznych i niepublicznych, – współpraca instytucji, – wysoka świadomość społeczna władz samorządowych, – wzrastająca jakość świadczonych usług społecznych na terenie powiatu pułtuskiego, – bezpłatne porady prawne, konsultacje i porady psychologiczne oraz konsultacje dla osób uzależnionych i ich rodzin, – funkcjonowanie na terenie powiatu pułtuskiego ośrodków wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki poziom bezrobocia, – słaby rozwój przedsiębiorczości, brak dużych podmiotów gospodarczych, – niewystarczające dostosowanie transportu publicznego do potrzeb mieszkańców z ościennych gmin, – niewystarczająca ilość specjalistów, terapeutów, – ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, – niski poziom aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością, – niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, – niewystarczający zakres usług asystenckich, – brak kandydatów na rodziny zastępcze, – kryzys psychologiczny społeczeństwa na skutek pandemii COVID – 19,

	<ul style="list-style-type: none"> – mała liczba organizacji pozarządowych i pożytku publicznego realizujących zadania statutowe na rzecz pomocy społecznej, osób bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, promocji dziedzictw kulturowych i historycznych.
SZANSE (zewnątrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów)	ZAGROŻENIA (zewnątrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów)
<ul style="list-style-type: none"> – rozwój turystyki, – poprawa infrastruktury komunikacyjnej, – aktywna działalność promocyjna gmin i powiatu, – pozyskiwanie środków zewnętrznych, – rozwój ekonomii społecznej, – wzrost aktywności organizacji pozarządowych, – likwidacja barier dla osób z niepełnosprawnościami 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczające środki na rozwój infrastruktury, – emigracja ludzi młodych, wykształconych, – starzejące się społeczeństwo, niski przyrost naturalny, – bierność grup zagrożonych wykluczeniem społecznym/ uzależnienie od wsparcia instytucji, – dziedziczenie negatywnych postaw i wzorców, wykluczenia społecznego oraz marginalizacji, – wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych, – wzrost liczby osób niedostosowanych społecznie, – kryzys ekonomiczny rodzin wywołany epidemią COVID -19, – rosnąca dostępność środków psychoaktywnych.

V. CELE STRATEGII

1. **Cel główny: Zapewnienie mieszkańcom równych szans do pełnego uczestnictwa i rozwoju w życiu rodzinnym, społecznym, zawodowym.**

2. **Cele strategiczne:**

Cel strategiczny 1	Wsparcie dziecka i rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu oraz rozwój pieczy zastępczej
Cel operacyjny 1.1.	Sprawny system rodzinnej pieczy zastępczej
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie dzieciom miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, – Zawieranie umów z rodzinami zastępczymi zawodowymi i rodzinnymi domami dziecka, zgodnie z ustalonym limitem, – Pozyskanie i przeszkolenie kandydatów do pełnienia funkcji w ramach rodzinnej pieczy zastępczej, – rozwój i promowanie rodzicielstwa zastępczego,
Cel operacyjny 1.2.	Wsparcie rodzin zastępczych w wypełnianiu podstawowych funkcji
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> – Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych, – Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, – Przyznawanie świadczeń rodzinom zastępczym – Wsparcie ze strony koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, – podnoszenie kompetencji rodziców zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, – zapewnienie specjalistycznego wsparcia wychowankom opuszczającym rodzinną pieczę zastępczą, – zapewnienie świadczeń osobom usamodzielniającym się i byłym wychowankom pieczy zastępczej.
Cel operacyjny 1.3.	Wspieranie procesu usamodzielniania wychowanków opuszczających placówki i rodziny zastępcze
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> – Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, zagospodarowanie, – Praca socjalna z wychowankami mająca na celu wyrównywanie szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
Cel operacyjny 1.4.	Wsparcie osób i rodzin dysfunkcyjnych
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> – Zatrudnienie odpowiedniej ilości asystentów rodziny, – Praca socjalna na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, – Stworzenie mieszkań chronionych.
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba pozyskanych kandydatów w ramach

	<p>rodzinnej pieczy zastępczej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeszkolonych kandydatów w ramach rodzinnej pieczy zastępczej, – Liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych, – Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w danym roku, – Liczba spotkań i osób uczestniczących w grupach wsparcia, – Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych, – Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego, – Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora, – Liczba rodzin zastępczych objętych pracą socjalną, – Liczba zatrudnionych asystentów i rodzin objętych jego wsparciem, – Liczba przeprowadzonych kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze, – Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym (prawnym, psychologicznym) w poszczególnych gminach i w powiecie, – Liczba zrealizowanych działań promujących aktywne/rodzinne formy spędzania wolnego czasu, – Liczba utworzonych mieszkań chronionych.
Okres realizacji	2023-2030
Podmioty realizujące/współrealizujące	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, – Starostwo Powiatowe, – Urząd Miejski w Pułtusku, – Urzędy Gmin: Gzy, Obryte, Pokrzywnica, Świercze, Winnica, Zatory, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku, – Ośrodek Pomocy Społecznej w: Gzach, Obrytem, Pokrzywnicy, Świerczach, Winnicy i Zatorach, – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Cel strategiczny 2	PROFILAKTYKA W ZAKRESIE OGRANICZENIA ZJAWISK PATOLOGICZNYCH
Cel operacyjny 2.1.	Pomoc osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie informacji na temat możliwości pomocy dzieciom i osobom doznającym przemocy w rodzinie w instytucjach zajmujących się tym zjawiskiem, - Stworzenie lokalnego informatora dla osób doznających przemocy w rodzinie, - Podnoszenie świadomości na temat zjawiska przemocy poprzez akcje informacyjne, - Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób doznających przemocy, - Gotowość do zawarcia porozumienia bądź utworzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy, - Gotowość do zawarcia porozumienia bądź utworzenia Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży, - Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
Cel operacyjny 2.2.	Pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie.
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, - Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne.
Cel operacyjny 2.3.	Zwiększenie kompetencji służb i instytucji społecznych zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> - Podnoszenie kompetencji i udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla służb i instytucji społecznych,
Cel operacyjny 2.4	Przeciwdziałanie uzależnieniom i ich następstwom
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie kampanii społecznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, - Dostosowanie specjalistycznej kadry.
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zatrudnionych specjalistów, - Liczba udzielonych porad, - Liczba sprawców wobec, których podjęto działania prewencyjno-interwencyjne, - Liczba osób dotkniętych zjawiskiem przemocy korzystających ze wsparcia, - Realizowane programy, - Liczba kampanii społecznych poświęconych profilaktyce uzależnień.

Okres realizacji	2023-2030
Podmioty realizujące/współrealizujące	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk, <ul style="list-style-type: none"> – Komenda Powiatowa Policji w Pułtusk, – Ośrodki Pomocy Społecznej.

Cel strategiczny 3	WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
Cel operacyjny 3.1.	Pomoc osobom niepełnosprawnym
Kierunki działań	<ul style="list-style-type: none"> – Realizacja Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, – Realizacja projektów/programów unijnych i PFRON oraz projektów/programów finansowanych z innych źródeł, – Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym.
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzętu rehabilitacyjnego, – Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, – Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z dofinansowania do likwidacji barier: architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, <ul style="list-style-type: none"> - udział osób niepełnosprawnych w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, - Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach programu „Aktywny samorząd”, - Liczba zorganizowanych wystaw, wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych oraz kampanii społecznych.
Okres realizacji	2023-2030
Podmioty realizujące/współrealizujące	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk, – zakłady opieki zdrowotnej, – placówki oświatowe, – ośrodki wsparcia, – PUP, – ośrodki pomocy społecznej,

VI. EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELÓW.

1. Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży zapobiegający sytuacjom kryzysowym i zapewniający różnorodne formy pomocy.
2. Wzrost liczby osób aktywnych zawodowo, wzrost liczby inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
3. Zwiększenie udziału osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Podniesienie jakości świadczonych im usług.
4. Ułatwienie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia. Wzrost świadomości społecznej nt. możliwości leczenia uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Profesjonalizacja kadry pomocy społecznej, pedagogów. Podniesienie poziomu świadczonych usług.

VII. CZAS REALIZACJI DZIAŁAŃ

Działania ciągle w latach 2023-2030.

VIII. POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ

Budżet samorządowy (powiatowy, gminne), Urząd Wojewódzki, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENY STRATEGII

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie corocznie dokonywał oceny realizacji strategii na podstawie wskaźników określonych dla każdego z celów szczegółowych. W tym celu dyrektor występuje do podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań oraz do Partnerów z wnioskiem o udostępnienie niezbędnych danych. Po zebraniu wszystkich informacji, przedstawia Radzie Powiatu sprawozdanie z realizacji strategii.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców poszczególnych gmin powiatu pułtuskiego (stan na dzień 31.12.2021r.),

Tabela 2. Liczba zgłoszeń w KMZB,

Tabela 3. Zdarzenia drogowe i ich ofiary w 2022 r. w porównaniu do lat ubiegłych,

Tabela 4. Nietrzeźwi sprawcy zdarzeń drogowych,

Tabela 5. Liczba osób, które rozpoczęły aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2019-2021 (stan na koniec roku),

Tabela 6. Liczba założonych Niebieskich Kart w powiecie pułtuskim,

Tabela 7. Wydane orzeczenia o niepełnosprawności.

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba i płeć mieszkańców powiatu pułtuskiego,

Wykres 2. Powierzchnia gmin w powiecie pułtuskim,

Wykres 3. Wykrywalność ogólna przestępstw na terenie powiatu pułtuskiego (z art. 209k.k),

Wykres 4. Wykrywalność w 7 kategoriach przestępstw na terenie powiatu pułtuskiego,

Wykres 5. Liczba ujawnionych w 2022 r. wykroczeń w wybranych kategoriach tzw. wykroczeń najbardziej uciążliwych,

Wykres 6. Kategorie zgłoszeń odnotowanych w Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa,

Wykres 7. Przestępstwa stwierdzone na terenie powiatu pułtuskiego w poszczególnych 7 kategoriach,

Wykres 8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie pułtuskim w latach 2004-2021,

Wykres 9. Porównanie liczby bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Pułtusku na koniec roku 2019, 2020 i 2021,

Wykres 10. Porównanie liczby bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zarejestrowanych w PUP w Pułtusku na koniec 2019, 2020 i 2021 roku,

Wykres 11. Główne przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w powiecie pułtuskim.